

Yttrande från Regionkommittén om "Kommissionens meddelande och förslag till rådets beslut om kommissionens verksamheter i samband med analys, forskning, samarbete och åtgärder inom sysselsättningsområdet (ESSEN)"

(96/C 126/04)

Den 18 juli 1995 beslutade Regionkommittén, i enlighet med artikel 198c i Romfördraget, att utarbeta ett yttrande om ovannämnda meddelande och förslag.

Utskott 8 "Ekonomisk och social sammanhållning, socialpolitik och folkhälsa" var ansvarigt för kommitténs arbete i frågan. Föredragande var EvaLisa Birath Lindvall.

Vid sin 10:e plenarsession den 15-16 november 1995 (sammanträdet den 16 november 1995) antog Regionkommittén följande yttrande.

1. Inledning

Kommissionens förslag till verksamheter i samband med analys, forskning, samarbete och åtgärder inom sysselsättningsområdet är ett led i fullföljandet av Europeiska rådets beslut i Essen. Kommissionen samt rådet för finansiella frågor respektive rådet för arbetsmarknads- och sociala frågor anmodades vid rådsmötet i Essen att noga följa sysselsättningsutvecklingen, övervaka medlemsländernas politik på området och avge en årlig rapport till Europeiska rådet om vidare framsteg på arbetsmarknaden.

Mot bakgrund av resultaten av de senaste årens åtgärder för att främja sysselsättningen anser kommissionen att det är nödvändigt att sammankoppla denna övervakningsprocess med en revidering och intensifiering av kommissionens verksamheter i samband med analys, forskning, samarbete och åtgärder inom sysselsättningsområdet.

Föreliggande meddelande från kommissionen får ses som en del i fullföljandet av de båda vitböckerna om tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning (dok. KOM(93) 700) respektive europeisk arbetsmarknads- och socialpolitik (dok. KOM(94) 333), vilka Regionkommittén tidigare yttrat sig över. Regionkommitténs nyligen avgivna yttrande om ett Medelfristigt socialt handlingsprogram (dok. KOM(95) 134) är en uppföljning och utvidgning av kommitténs yttrande om den sistnämnda vitboken.

EU:s strävan att utforma en politik för tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning inkluderar på många sätt den lokala och regionala nivån i dess roll som pådrivare och ansvarstagare. Bl a finns förutsättningar att inom en omvandlad tjänstesektor skapa arbetstillfällen och samtidigt en infrastruktur mer anpassad till aktuella krav. Det gäller inte minst en ökande andel kvinnor i förvärvsarbete och därav följande krav på omsorgstjänster, värn om miljön i vid mening m m.

De resonemang som måste föras kring sambandet mellan ekonomisk tillväxt och utvecklingen på arbetsmarknaden följs upp i bl a kommissionens och ministerrådets arbete inför rådsmötet i Madrid i december 1995. Det föreliggande dokumentet fokuserar snarare en fortsatt utveckling av delar av den arbetsskapande processen — ett systematiserat erfarenhetsutbyte och program för forskningssamverkan.

Som ett led i utarbetandet av yttrandet har föredraganden inhämtat underlag från de nationella delegationerna i Regionkommittén.

2. Handlingsprogrammet ESSEN (Artikel 1)

Regionkommittén

tillstyrker kommissionens förslag att utarbeta och genomföra ett särskilt handlingsprogram (ESSEN) på sysselsättningsområdet. Förslaget bör ses som en naturlig följd av att frågorna om arbetslöshet och sysselsättning nu är den högst prioriterade uppgiften för Europeiska unionen och dess medlemsstater. Det är därför viktigt att förbättra EU-institutionernas möjlighet att följa hur medlemsstaterna genomför Essen-slutsatserna. Regionkommittén finner det viktigt att kommissionen och rådet men också Regionkommittén och andra gemenskapsinstitutioner har möjligheter att få korrekt och aktuell information om utvecklingen på arbetsmarknaden i olika delar av unionen.

delar kommissionens uppfattning att det är nödvändigt att komplettera de föreslagna multilaterala övervakningssystemen med en omorganisation och förstärkning av verksamheterna i samband med analys av arbetsmarknaden och sysselsättningspolitiken.

understryker kommissionens uppfattning att en sådan ny strategi kan ge ett mervärde genom att identifiera och stimulera framgångsrika metoder och åtgärder och

främja innovationer och utbyte av erfarenheter, men vill särskilt betona vikten av att mobilisera aktörerna på den lokala och regionala nivån i detta arbete. Organ på dessa nivåer har fleråriga erfarenheter av insatser för att bekämpa arbetslöshet och för att skapa bättre förutsättningar för sysselsättning som kan vara värdefulla att förmedla. Sysselsättningen och arbetslösheten på den lokala och regionala nivån påverkar i hög grad de ekonomiska förutsättningarna för lokala och regionala organ att fullgöra sina samhällsuppgifter. Detta faktum utgör ett starkt incitament för dessa organ att aktivt delta i den här typen av verksamheter.

understryker att flertalet av de fem prioriterade huvudområdena där åtgärder måste vidtas för att den ekonomiska tillväxten skall leda till ökad sysselsättning, som fastställdes vid rådsmötet i Essen, för sitt genomförande är starkt beroende av den lokala och regionala nivåns engagemang och möjligheter att aktivt delta. De huvudområden där Regionkommittén finner den lokala och regionala nivåns aktiva deltagande särskilt viktig är:

- förbättring av sysselsättningsmöjligheter genom att främja investeringar i yrkesutbildning;
- förbättring av tillväxtens effekt på sysselsättningen genom en flexiblere arbetsorganisation och genom att främja sådana initiativ, särskilt på regional och lokal nivå, som skapar arbetstillfällen som tar hänsyn till nya krav, t ex inom miljöområdet och social omsorg;
- ökning av arbetsmarknadspolitikens effektivitet;
- åtgärder för att stödja de grupper som är särskilt hårt drabbade av arbetslöshet, i synnerhet unga personer, långtidsarbetslösa, äldre arbetstagare och arbetslösa kvinnor.

understryker de resultat och slutsatser som framförs i kommissionens meddelande om lokala utvecklings- och sysselsättningsinitiativ (LDEI) och som pekar på potentialen i att utveckla förutsättningarna för en sysselsättningstillväxt på lokal och regional nivå. Kommissionen har där identifierat 17 områden som skulle kunna täcka nya behov hos medborgarna. Erfarenheter visar att den lokala och regionala nivån har de största förutsättningarna att tillgodose dessa behov, eftersom de kan ta större hänsyn till de särdrag som gäller för respektive kultur och socio-ekonomisk organisation och därmed skapa sysselsättning. Genom att uppmuntra lokala och regionala initiativ skulle, enligt de uppskattningar som redovisas i LDEI, hundratusentals arbetstill-

fällen årligen kunna tillskapas inom unionen. Regionkommittén anser att syftet med sådana insatser bör vara att i första hand främja varaktig och finansiellt bärkraftig sysselsättning. Regionkommittén anser att de framtida förutsättningarna för jordbruksnäringen bör ses som ett miljömål, vilket kan bidra till att skapa sysselsättning i jordbruksberoende regioner.

påpekar att den demografiska utvecklingen i unionen och i medlemsstaterna kommer att få konsekvenser för utvecklingen på arbetsmarknaden genom ett minskande antal människor i förvärvsarbetande åldrar och ett ökat behov av äldreomsorg. Denna förändring kommer att medföra en ny struktur på efterfrågan av varor och tjänster och leda till finansiella konsekvenser, inte minst för organ på den regionala och lokala nivån.

förutsätter därför att insatser på den regionala och lokala nivån får en viktig roll i det arbete som genomförs inom handlingsprogrammets ram. För att häva strukturarbetslösheten krävs ofta en radikal anpassning till den lokala och regionala arbetsmarknadens förutsättningar.

konstaterar att potentialen på denna nivå inte inskränker sig till möjligheten att med lokala eller regionala initiativ skapa nya möjligheter till sysselsättning inom miljöområdet eller de sociala omsorgerna. Lokala och regionala aktörer kan även bidra till en långsiktig utveckling av sysselsättningen genom insatser för att underlätta näringslivets förnyelse och anpassning till nya krav. Det kan t ex gälla spridning av ny teknik, hjälp vid etablering av företag inom framtidsbranscher, skapa tillgång till nya kompetenser etc. Väsentligt är också det lokala och regionala ansvaret för utbildning och infrastruktur. Dessa är förutsättningar både för den nationella tillväxten och för lokal och regional attraktivitet i fråga om investeringar och etableringar så att bestående arbetstillfällen skall komma till stånd inom det privata näringslivet.

konstaterar att det under de senaste åren skett en decentralisering av arbetsmarknadspolitikerna i flera medlemsstater. Lokala och regionala organ deltar nu aktivt i såväl planering som prioritering och samordning av arbetsmarknadsinsatser för arbetslösa.

konstaterar att när det gäller behovet av kompetensutveckling för små och medelstora företag är de lokala och regionala organens stödande och samordnande roll viktig. Dessa organ bedriver dessutom ofta rådgivning och stödverksamhet för arbetslösa, som med fördel kan kompletteras med aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

framför de erfarenheter som visar att organ på lokal och regional nivå har en strategisk funktion i det partnerskap som krävs för att få medel från unionens fonder och program. De har en viktig roll att spela när det gäller

samordning av utvecklingsinsatser både i planering, finansiering och genomförande. Därigenom har de också goda förutsättningar att samla och sprida kunskaper som är viktiga för det privata näringslivet bl a om företagens möjligheter att utnyttja unionens fonder och program.

föreslår att lokala och regionala organ, då handlingsprogrammet ESSEN genomförs, ges möjlighet att ta direkta kontakter med kommissionen och dess organ för att genomföra konkret samarbete av innovativ karaktär. Dessa erfarenheter kan sedan spridas genom programmets försorg och tjäna som exempel för lokal och regional verksamhet i andra medlemsländer.

konstaterar att den senaste lågkonjunkturen har medfört att organ på lokal och regional nivå tvingats genomföra sina uppgifter under hårdare ekonomisk press än tidigare. Detta har lett till krav på omprövningar och förnyelsearbete inom den offentliga sektorn i flera medlemsstater. Dessa erfarenheter kan vara till nytta för hela samhällets utveckling. Exempel finns på framgångsrika samarbetsprojekt mellan lokala och regionala organ där man genom avtal om utbildning och kompetensutveckling i samband med strukturförändringar kunnat undvika uppsägning av personal. Exempel finns även där en kombination av kortsiktiga arbetsmarknadsåtgärder initierade av lokala och regionala organ och behov av kompetensutveckling i små och medelstora företag leder till bestående arbetstillfällen och konkurrenskraftigare företag.

konstaterar att framgångar att skapa sysselsättning på den lokala och regionala nivån ofta är ett resultat av samarbete mellan flera aktörer på denna nivå och där man arbetat med gemensamma mål eller med en samordnad plan för samhällets utvecklingsinsatser.

påminner om det lokala planets betydelse för att skapa sysselsättning och tjäna som ram för en utvecklingsstrategi ledd av lokala aktörer, som kan genomföra strategin med beaktande av den ekonomiska och teknologiska dimensionen men också den sociala, kulturella och miljömässiga, samt garantera den sociala sammanhållningen.

3. Resurser för handlingsprogrammets genomförande

Regionkommittén

beklagar att den föreslagna finansiella ramen — totalt 57 milj ecu under åren 1996-2000 — inte står i proportion till problemens omfattning. Vid den fortsatta behandlingen av kommissionens förslag bör målet vara att kunna avsätta resurser som också möjliggör konkreta insatser med utgångspunkt från de resultat och erfaren-

heter som ESSEN-programmet kommer att ge upphov till och därmed bidra till att motverka de negativa effekter på sysselsättningen som en eventuell internationell lågkonjunktur skulle få.

4. Handlingsprogrammets inriktning (Artikel 2)

Regionkommittén

välkomnar den föreslagna definitionen av handlingsprogrammets uppgifter.

förutsätter att analysen av arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiken sker i ett samlat perspektiv och inte stannar vid en bedömning utifrån ett makroekonomiskt och nationellt perspektiv, utan aktivt tillgodogör sig det regionala och lokala perspektivet. För att på bästa sätt kunna tillgodogöra sig de erfarenheter som finns på regional och lokal nivå i medlemsstaterna är det angeläget att personer med sådana kunskaper och erfarenheter knyts till det arbete som bedrivs inom handlingsprogrammets ram.

föreslår att kommissionen årligen inhämtar förslag från myndigheter och andra organ på lokal och regional nivå beträffande aktuella forskningsområden inom arbetsmarknads- och sysselsättningsområdet som kommissionen borde finansiera under de kommande två åren. En sådan åtgärd kan bli ett viktigt underlag för att den forskning som bedrivs får en inriktning mot sådana problem som är relevanta utifrån de erfarenheter som finns hos dessa organ.

5. Handlingsprogrammets verktyg (Artikel 3)

Regionkommittén

noterar förslagen om åtgärder och handlingsvägar för att uppnå de uppsatta målen för handlingsprogrammet.

förutsätter att de föreslagna systemen för datainsamling, informationsutbyte och sysselsättningsstudier (artikel 3a) även tar sin utgångspunkt i regionala och lokala trender och tendenser. I den mån detta ställer krav på insatser från de lokala och regionala organen måste dessa insatser finansieras, antingen med EU-medel eller enligt överenskommelser inom varje medlemsstat.

föreslår att kommissionens möjligheter att genom unionens fonder och program stödja projekt för att skapa och underlätta sysselsättning (artikel 3b) inte begränsas till metodologiskt och tekniskt stöd, utan vidgas till att också innefatta stöd till själva finansieringen av innovativa åtgärder i regional och lokal regi. Finansieringen av sådana innovativa åtgärder bör delas mellan de ansvariga organen på lokal och regional nivå och EU. Utan finansiellt stöd till själva åtgärderna minskar möjligheterna att pröva nya uppslag. En sådan möjlighet

skulle också göra det möjligt för kommissionen att i nya länder söka samarbetspartners som är beredda att pröva en idé som hittills bara omsatts i praktiken i något enstaka medlemsland.

föreslår vidare, i konsekvens med vad som anfördes i föregående stycke, att instrumenten på erfarenhetsutbyttets område kompletteras med en möjlighet för kommissionen att finansiellt stödja en upprepning i nya länder av lovande verksamheter som prövats i en medlemsstat. Bidrag från unionens fonder och program till finansieringen av pilotprojekt skulle bidra till att erfarenhetsutbytet mellan länderna skulle få ett mer konkret och fruktbart innehåll och inte stanna vid utbyte av dokument om varandras projekt. Resultatet från verksamheten i ESSEN-programmet borde inspirera verksamheten inom ramen för strukturfonderna i allmänhet och socialfonderna i synnerhet.

understryker behovet av att metoderna för spridning (artikel 3c) av resultaten särskilt anpassas och utformas till den lokala och regionala nivåns förutsättningar att på bästa sätt tillgodogöra sig informationen. Regionkommittén anser att verktygen för informationsutbytet mellan medlemsländerna och kommissionen behöver förbättras. Hittills bedrivs de olika insatserna parallellt och utan tillräcklig samordning. Ett ökat utnyttjande av modern informationsteknologi är ett viktigt instrument att öka effektiviteten i informationsspridningen, men förutsätter att samtliga organisationer på lokal och regional nivå ges tillräckliga tekniska och ekonomiska förutsättningar samt tillräckliga kunskaper att utnyttja denna teknologi.

rekommenderar att möjligheterna till direktkontakter mellan lokala och regionala organ i olika medlemsstater för spridning av information och erfarenheter på lämpligt sätt uppmuntras och stöds.

poängterar behovet av att informationen snabbt görs tillgänglig så att lokala och regionala organ kan utnyttja goda erfarenheter för att lösa sina problem så tidigt som möjligt. Informationen bör på ett tydligt sätt visa tillämpade åtgärder och deras effekter i olika regioner. Regionkommittén vill också peka på vikten av att informationen måste fylla vissa krav på aktualitet, tydlighet, tillgänglighet och jämförbarhet över tiden och mellan stater och regioner.

rekommenderar att informationen snabbt överförs till lämpliga organ med uppgift att övervaka framsteg och värdera resultaten av åtgärderna åt aktörerna på lokal och regional nivå.

konstaterar att kommissionen inom ramen för "Fjärde handlingsprogrammet för jämställdhet mellan män och kvinnor" föreslagit att i samarbete med behöriga nationella organ ge stöd åt centra för jämställdhetsfrågor i en eller flera regioner i varje medlemsstat.

föreslår att regionala centra, som skall fungera som kontakt- och informationsknutpunkter, på motsvarande sätt skall kunna tillskapas inom ramen för ESSEN-programmet. Program, åtgärder och aktioner som har sitt ursprung i europeiska nationella eller lokala och regionala institutioner skulle genom dessa centra kunna spridas och användas i arbetet med att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Regionala informationscentra skulle vidare kunna samarbeta i nätverk för att underlätta åtgärdernas spridning och avkastning.

6. Samordning med övriga insatser och program (Artikel 4)

Regionkommittén

understryker behovet av att kommissionen åstadkommer en samordning av verksamheten inom handlingsprogrammet ESSEN samt mellan handlingsprogrammet ESSEN och unionens övriga insatser och den verksamhet som bedrivs inom medlemsstaterna på dessa områden.

förutsätter att förbättrat samarbete och samordning innefattar möjligheten att t ex anpassa tillämpningen av strukturfondernas program och gemenskapsinitiativ så att man snabbt kan tillgodogöra sig uppslag och erfarenheter som framkommit under arbetet med ESSEN-programmet. Om beslutet kompletteras med en uttrycklig uppmaning till sådana omställningar kan detta kraftigt öka handlingsprogrammets betydelse och genomslag i konkreta åtgärder.

föreslår att kommissionen ger handlingsprogrammet ESSEN en vid spridning så att regionala och lokala organ som arbetar med strukturfondsprogram kan ta hänsyn till den verksamhet som kommer att bedrivas i ESSEN-programmet. Samordningen mellan ESSEN-programmet och strukturfonderna och då i synnerhet de delar som berör sysselsättning skulle innebära en utvecklingspotential som bör tillvaratas. Det gäller inte minst insatser på jämställdhetens område, eftersom kvinnor ofta i stor utsträckning är sysselsatta i lokalt och regionalt anordnad verksamhet inom tjänstesektorn. Även när det gäller insatserna för utsatta grupper är den lokala och regionala förankringen av stor vikt, eftersom dessa organ ofta har ansvaret för social verksamhet riktad till dessa grupper. Vikten av samordning med lokal och regional verksamhet bör betonas i det beslut som rådet fattar.

7. Andra länders deltagande i programmet (Artikel 5)

Regionkommittén

välkomnar förslaget att det skall finnas en möjlighet för länder utanför unionen att delta i vissa av programmets aktiviteter.

föreslår att samarbetet med dessa länder bl a inriktas på forskning och studier för att finna möjligheter att lindra svårigheterna för medborgare som migrerat till något EU-land och hamnat vid sidan av arbetsmarknaden.

8. Verkställandet av ESSEN (Artikel 6)

Regionkommittén

noterar förslaget om hur handlingsprogrammet skall verkställas.

föreslår, i enlighet med vad som ovan (avsnitt 2) anförts, att kommissionen och dess organ får möjlighet att också etablera direkt samarbete med regionala och lokala organ inom ramen för dessa organs befogenheter och med beaktande av subsidiaritetsprincipen.

9. Samarbete kring genomförandet (Artikel 7)

Regionkommittén

välkomnar förslaget att knyta arbetsmarknadens parter (social partners) till genomförandet av handlingsprogrammet.

förutsätter att den regionala och lokala nivån ges direkt tillträde till möjligheterna att fortlöpande följa och påverka utformningen. Varken Europeiska samarbetsorganisationen för kommuner och regioner (CEMR) eller Europeiska regionförsamlingen (EAR) har idag ställning som social partner. Detta faktum bör understrykas, eftersom de lokala och regionala nivåerna svarar för en betydande del sysselsättningen i många länder och att dessa organ också är viktiga aktörer när det gäller att skapa sysselsättning.

Bryssel den 16 november 1995.

Regionkommitténs

ordförande

Jacques BLANC
